

DEN NORSKE KIRKE

Oslo biskop

Oslo bispedømmeråd

Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet
Postboks 8004 Dep.
0030 OSLO

Dato: 15.04.2011

Vår ref: 11/98-7 ELS

Deres ref:

Høringsuttalelse kirkeforliket - konsekvenser av eventuelle endringer i Grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen i stortingsperioden 2009-2013

Det vises til brev fra Forbruker-, administrasjons og kirkedepartementet datert 1.februar 2011 vedrørende høring kirkeforliket. Oslo bispedømmeråd behandlet saken i møte 18.-19.mars 2011 – sak OBDR -022/11 og fattet følgende vedtak:

Oslo bispedømmeråd vedtar det fremlagte forslag til høringsuttalelse med de endringer som ble vedtatt i møtet. Vedtatt mot 1 stemme.

Oslo biskop slutter seg til høringsuttalelsen vedtatt i bispedømmerådet.

Høringsuttalelse fra Oslo bispedømmeråd:

Oslo bispedømmeråd har mottatt et notat fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet som redegjør for kirkeforliket av 2008 og de konsekvenser endrede bestemmelser i Grunnloven medfører for statskirkeordningen i inneværende stortingsperiode. Vi har følgende merknader å komme med:

1. Generell kommentar til notatet

Høringsnotatets utgangspunkt og premisser

Vi er enige i de grunnleggende premisser som anføres i høringsnotatet: At kirkeforliket endrer forholdet mellom staten og Den norske kirke, og at det legger et grunnlag for videre selvstendiggjøring av kirken.

Endringen når det gjelder kongens kirkestyre

Ny § 16 i Grunnloven representerer den viktigste forandringen når det gjelder den endrede relasjonen stat/kirke. Det kongelige kirkestyre avvikles. I notatet er departementet tilbakeholdne med å trekke konsekvenser av den nye formuleringen. Beslutninger som har læremessige implikasjoner relateres til kongens alminnelige utøvende myndighet. Prinsippet om tros- og livssynsfrihet vektlegges etter vår

oppfatning i for liten grad. Siden fastsettelse av tjenesteinstrukser og forvaltning av arbeidsgiveransvar for prestene har læremessige konsekvenser, forutsetter vi at Departementet ikke foretar endringer i disse.

Endringen i § 16 medfører etter vår oppfatning at kirkestatsråd og departement ikke lenger har legitimitet som kirkelige organer, de representerer nå kun Kongens *utøvende* myndighet. Kravet om kirkemedlemskap for statsråd og embetsmenn i departementet mener vi ut fra dette er lite saksvarende. Vi kan heller ikke se at departementet i tilstrekkelig grad har argumentert for forslaget. Når det gjelder etatsstyringen, legges det opp til få endringer. Vi mener at kirkeforliket tilsier at departementale beslutninger nå i større grad bør ses i sammenheng med kirkens egne vedtatte målformuleringer.

Stortingets rolle når det gjelder Den norske kirke

Høringsnotatet tilkjennegir en oppfatning som går ut på at Stortinget skal ha myndighet til å vedta lover for Den norske kirke i mer omfattende grad enn når det gjelder andre trossamfunn. I denne sammenheng er det etter vår oppfatning viktig å være oppmerksom på at saker som ytre sett kan dreie seg om ordninger og organisering, i realiteten har læremessige konsekvenser. Dette legges det for lite vekt på i notatet.

2. Enkeltpunkter i høringsnotatet

2. 2. Grunnlovens § 2.

Vi har ingen innvendinger mot at formuleringene i Christian 5's norske lov om kirkens læregrunnlag videreføres. Vi støtter merknaden i notatet om at den rettslige forankringen av læregrunnlaget bør vurderes nærmere på sikt. Etter vår mening er det ikke naturlig at Den norske kirke læregrunnlag er forankret i en lov. Den bør utelukkende forankres i vedtak i kirkens egne organer.

2. 4. Grunnlovens bestemmelser om embetsmenn (§§ 21 -22)

Vi har ingen merknader til at biskoper og proster som er embetsmenn beholder denne status etter at ny ordning er innført.

2. 5. Grunnlovens § 16.

Myndighet til å bestemme liturgier og regler for bruk av kirkene er i nåværende lovgiving *delegert* til Kirkemøtet. Det kan ikke være tvil om at denne myndigheten nå må *overføres*. Etter vår mening avdekker problemstillingen at det på noen punkter blir problematisk at kirken ikke er foreslått å bli eget rettssubjekt. Dette punktet bør derfor utredes nærmere, både av departementet og kirkelige organer (Kirkerådet). Det samme gjelder biskopenes tilsynsansvar.

Når det gjelder enkeltheter knyttet til endringene som følger av ny § 16, støtter vi forslaget i notatet om at Kirkemøtet nå skal gi bestemmelser om bruk av kirkene (kirkeovens § 20). Når det gjelder notatets synspunkter på tjenesteordninger, stiller vi oss kritisk til at formelle aspekter så sterkt understrekes. Tjenesteordninger former tjenestens *innhold*, og bør derfor ivaretas av kirkelige organer. En overføring av myndigheten fra Kongen til departementet løser ikke dette problemet. Forøvrig mener vi at regler for Døvearbeidet bør overføres til Kirkemøtet.

3. 2. Tilsetting av proster

Kirkeforliket slår fast at tilsetting av biskoper og proster nå skal overføres til kirkelige organ. Notatet peker på to muligheter ved prostansettelser: Enten bispedømmerådet i det aktuelle bispedømmet eller et sentralt kirkelig organ. På dette punktet trekker ikke departementet noen konklusjon. Om temaet er det ulike oppfatninger både i kirken generelt og innen presteskapet. PF har gått inn for ansettelse sentralt, Kirkemøtet har så langt ønsket at bispedømmerådene skal ha denne oppgaven. Oslo bispedømmeråd mener at det siste alternativet er mest hensiktsmessig. At Kirkerådet eller et sentralt organ skal samles hver gang en prost skal ansettes, må ses på som lite praktisk. Faren for at det blir for mye intern rekruttering til prostestillinger når saken skal avgjøres i bispedømmet, mener vi er overdrevet. At prostene fungerer som mellomledere i bispedømmet, er et ytterligere argument til fordel for regional og ikke sentral tilsetting.

3. 3. Tilsetting av biskoper

Departementets notat peker på at en ordning med rådgivende avstemning kan praktiseres også etter at reformen er innført. I notatet pekes det på at biskoper enten kan tilsettes av bispedømmerådet i det aktuelle bispedømmet eller av Kirkerådet. Oslo bispedømmeråd mener at tilsetting sentralt er det mest hensiktsmessige når det gjelder denne stillingstypen. Det er viktig å ta vare på helhetskirkelige hensyn. I notatet heter det at Kirkerådet bør utforme de detaljerte reglene for bispevalg, en oppfatning vi deler.

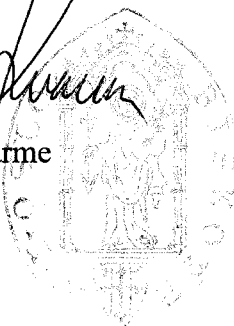
Sammenfatning:

Oslo bispedømmeråd er av den oppfatning at departementets høringsnotat i hovedsak gir godt begrunnede forslag til hvordan endrede grunnlovsparagrafer skal nedfelles i praktiserbare ordninger i innebærende stortingsperiode.

Våre innvendinger dreier seg først og fremst om at avgjørelsesmyndighet innen områder som tjenesteordninger og liknende spørsmål allerede innen rammen av kirkeforliket burde overføres til kirkelige organer. For det andre mener vi at det ikke er i samsvar med forlikets intensjoner at det fortsatt skal stilles krav om kirkemedlemskap til kirkestatsråd og departementets embetsmenn.

Med vennlig hilsen

Ole Christian M. Kvarme
Oslo biskop

Elise Sandnes
stiftsdirektør
Direkte innvalg: 23301161